

Описана послідовність, попередньої перед укладанням перекладного словника, роботи може видатися дуже довгою і складною, але практика показує, що при сучасному розвитку науки і техніки - це найкоротший і найпростіший шлях. Хоча є альтернативи вищезгаданої послідовності робіт перед укладанням перекладних словників, які все одно перекликаються з вищезгаданою. Наприклад, перед тим, як укласти "Англо-російсько-український словник з робототехніки", ми уклали Частотний список термінів з даної тематики, переклали на російську [1] та українську [5] мови, узгодили переклад термінів з експертами-спеціалістами з робототехніки, які добре володіли англійською, українською та російською мовами [3], брали участь в укладанні російського "Списку рекомендованих термінів по робототехніці", уклали Проект стандарту на українські терміни з робототехніки [4]. На той час у нас не було доступу до англійської довідкової літератури з даної тематики і тому ми не уклали двомовного тлумачного словника-мінімуму ключових термінів, що значно полегшило б підбір точних українських та російських еквівалентів англійських термінів.

1. Шуневич Б.И. Частотный англо-русский словарь по робототехнике/ Ученые записки Тартусского ун-та, Тарту, 1985, вып. 711. - С.117-126. 2. Шуневич Б.И. Методическая разработка и учебные задания для чтения текстов по робототехнике (Англо-русский алфавитно-частотный словарь) // ЛГПИ им. Герцена, Ленинград, 1987. - 70 с. 3. Шуневич Б.И. Структурные и функциональные характеристики английской терминологии по робототехнике: Дис., канд. филол. наук. - Львов, 1991. - 213с. 4. Шуневич Б.И. Стандарт на українські терміни з робототехніки (Проект) // Тези міжн. конф. «Пит. стандарт. інтернаціон. та автоматиз. перекладу термінал. одиниць», Чернівці, 1991. - С.131-132 5. Шуневич Б.И. Англо-український словник з робототехніки // Тези 1-ої міжн. конф. «Проблеми української н/т термінології». Львів, 1992. - С.157-159 6. Шуневич Б.И. Методика виявлення та дослідження термінології з дистанційного навчання // Українська термінологія і сучасність: Збірник наукових праць НАН України, Інститут української мови, Комітет наукової термінології; Ред. кол.: Симоненко (відп. ред.) та ін. - К., 1998. С.256-260 7. Шуневич Б.И. Англо-український словник з дистанційного навчання // Лінгвістичні та методичні проблеми викладання іноземних мов. Ювілейна науково-методична конференція присвячена 100-річчю КПІ. - К., 1998. - С.31. 8. Поплавська Ж.В., Свірська О.Б., Шуневич Б.И. Деякі особливості утворення та перекладу англійських термінів із стратегічного менеджменту // Матер. Всеукр. конф. «Семантика, синтактика, прагматика мовленнєвої діяльності». - Львів, 1999. - С.381-384 9. Бобиляк Л.Б., Кохан А.Б., Шуневич Б.И. Англо-український тлумачний словник з дистанційного навчання // Матеріали Міжнародної конференції "Сучасні проблеми термінології та термінографії". Київ, Вид-во КМУЦА, 2000. - С.116. 10. Важева Ф.А. Некоторые принципы систематизации терминов и понятий (на материале социологии) // Место терминологии в системе современных наук. - М.: Изд-во МГУ, 1970. - С.71-75. 11. Павловская О.Е. Терминология консервной промышленности. Автореф. дис. канд. филол. наук. - Л., 1988. - 17с. 12. Поплавська Ж., Свірська О. Англо-український словник з стратегічного менеджменту // Матеріали 3-ої Міжнародної наукової конференції "Комп'ютерна лінгвістика та викладання чужоземних мов у вищих навчальних закладах". Львів, 1998. - С.97-98 13. Allen L. Wyatt Computer Professional's Dictionary. Osborne McGraw-Hill. - Berkeley, California. - 1990. - 352p. 14. Gibilisco S. The McGraw-Hill Illustrated Encyclopedia of Robotics & Artificial Intelligence / by Stan Gibilisco. - TAB Books, 1994. - 421p.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЛЕКСИКОГРАФІЇ В УКРАЇНІ

© Богдан Шуневич, Анна Кохан, 2000

ДУ "Львівська політехніка"

В наш час українська лексикографія перебуває на стадії розвитку і становлення. За останнє десятиліття в Україні видано багато іноземно-українських та українсько-іноземних словників. Не так багато і якісно, як хотілося б і потрібно, але більше, ніж за попередні десятиліття.

Наукова термінологія стандартується на державному рівні. Розробка стандартів з науково-технічної термінології проводиться з урахуванням досвіду міжнародних організацій

зі стандартизації — ISO та MEK і за наявністю міжнародних стандартів, словників термінів у певній галузі такі стандарти впроваджуються безпосередньо як національні.

Створений у 1992 році на базі Львівської політехніки Технічний Комітет стандартизації науково-технічної термінології (ТК СТНТТ) проводить експертизу всіх проектів стандартів на терміни, визначає порядок їх розробки та погодження, став організатором вже 6-ї Міжнародної конференції “Проблеми української термінології”, центром лексикографічної роботи в Україні.

Проглядаючи видані і заплановані до друку словники, можна звернути увагу на те, що більшість з них укладені відомими в Україні і за рубежом лексикографами, науковцями, викладачами навчальних закладів України, спеціалістами з різних галузей науки і техніки. Як видно із виступів доповідачів на українських, міжнародних конференціях, присвячених проблемам укладання словників, багато молодих науковців, спеціалістів серйозно беруться за цю дуже важку, але потрібну справу¹. Молодь цікавиться, в більшості випадків, новими терміносистемами, наприклад, робототехніка, стратегічний менеджмент, маркетинг, дистанційне навчання та інші.

Розвитку лексикографічної роботи в Україні повинні сприяти кафедри прикладної лінгвістики, теорії та практики перекладу багатьох вищих навчальних закладів, наприклад, Державного університету “Львівська політехніка”, Львівського національного університету ім. І.Франка, Київського національного політехнічного університету, Київського національного університету ім. Т.Шевченка, Київського державного лінгвістичного університету, Харківського державного університету, Волинського державного університету ім. Лесі Українки та інших університетів, в яких студентам спеціальності “Прикладна лінгвістика” та подібних спеціальностей читається курс “Лексикографія”. Вони повинні стати лексикографічними центрами, де має творитися сучасна українська термінологія нових терміносистем, а також удосконалюватися термінологія давно відомих терміносистем.

Починаючи з лютого 2000 року такий курс, протягом одного семестру, читається у нашому університеті для студентів 2 курсу, які навчаються за спеціальністю “Прикладна лінгвістика” (24 години лекційних і 4 години практичних занять). Крім слухання лекцій, присвячених історії розвитку лексикографії в Україні та за рубежом, видам словників, сучасним технологіям їх укладання, студенти мають укласти словник кожний окремо або в колективі співавторів з тематики, запропонованої викладачем або вибраної самостійно. У кінці семестру цього року під час підведення підсумків роботи і одержання заліку студентами підготовлені перші варіанти українсько-англійських, англо-українських та комп’ютерний словник, а саме:

1. Українсько-англійський словник лінгвістичних термінів (обсягом понад 7 тисяч лексичних одиниць);
2. Українсько-англійський словник термінів з інформатики (обсягом понад 3 тис. л. о.);
3. Українсько-англійський словник гістологічних термінів (біля 3 тис.л.о.);
4. Українсько-англійський та англо-український словник побутової лексики і сленгу (біля 1 тис. слів та виразів);
5. Англо-український частотний словник-мінімум для читання газетних текстів (біля 6,3 тис.л.о.);
6. Англо-український словник американського сленгу (біля 9 тис. слів та виразів);

¹ Дивіться, наприклад, матеріали конференцій, що проводяться у Львівській політехніці: “Проблеми української термінології”, “Комп’ютерна лінгвістика та методика викладання чужоземних мов у вищих навчальних закладах”, у Києві – “Українська термінологія і сучасність» (Інститут української мови), «Сучасні проблеми термінології та термінографії» (КМУЦА), у Полтаві – “Лінгвістичні та методичні проблеми викладання мови як іноземної” (УМСА).